

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Бухгалтерського обліку та аудиту
(повна назва кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

(підпис)

Лоханова Н.О.

(прізвище та ініціали)

«   »

2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності облік та аудит

за темою:

«Облік і контроль розрахунків по заробітній платі
(на прикладі СП ТОВ «Трансбалктермінал»)»

Виконавець

студентка ЦЗФН групи 42

Білоус Марія Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Шерер Ігор Леонідович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ ПО ЗАРОБІТНІЙ ПЛАТІ	6
1.1. Економічна суть розрахунків по заробітній платі	6
1.2. Системи, форми та види оплати праці на підприємстві	13
1.3. Нормативно-правова база обліку і контролю розрахунків по заробітній платі	21
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ ПО ЗАРОБІТНІЙ ПЛАТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	26
2.1. Загальна економічна характеристика підприємства	26
2.2. Документування господарських операцій підприємства по розрахункам із заробітної плати	32
2.3. Особливості синтетичного і аналітичного обліку і контролю розрахунків по заробітній платі	42
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО АНАЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ	50
3.1. Організація внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці	50
3.2. Аналіз ефективності використання коштів на оплату праці	57
3.3. Вдосконалення обліку та внутрішнього контролю	62
ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТКИ	79

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність даної теми визначена тим, що розрахунок заробітної плати є основним у роботі бухгалтера. Також оплата праці – це основна витратна частина підприємства, тому правильна організація, облік і контроль оплати праці, відіграє важливу роль в роботі будь-якого підприємства.

Робоча сила, як трактується в курсі економіки, це сукупність фізичних і розумових здібностей людини, її здатність до праці. В умовах ринкових відносин «здатність працювати» робить робочу силу товаром. Але це не звичайний товар. Його відмінність від інших товарів полягає в тому, що він, по-перше, створює вартість більше ніж коштує сам, по-друге, без нього неможливо здійснити будь-яке виробництво, по-третє, від нього багато в чому залежить ступінь (ефективність) використання основних і оборотних виробничих фондів.

Так як же змусити робочу силу працювати найбільш ефективно? Відповідь на це питання лежить в основі будь-якої кадрової політики. І на першому місці по важливості серед факторів, що впливають на ефективність використання робочої сили, стоїть система оплати праці. Саме заробітна плата, а найчастіше тільки вона, є тією причиною, що приводить робітника на його робоче місце. Тому значення даної проблеми важко переоцінити.

Раніше діяв Закон України «Про оплату праці» від 24.03.95 р. № 108, що визначає найбільш повно економічні, правові та організаційні засади оплати праці працівників, які перебувають у трудових відносинах, на підставі трудового договору з підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та господарювання (далі - підприємства), з окремими громадянами. Крім того, Закон № 108 визначає основи оплати праці на підставі сфери державного і договірної регулювання оплати праці і спрямований на забезпечення відтворювальної і стимулюючої функцій заробітної плати.

Конституція України (ст. 43) гарантує право кожного на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або

на яку вільно погоджується. Держава створює умови для здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних проблемами. Використання примусової праці суворо забороняється.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є висвітлення теоретичних знань пов'язаних із обліком та контролем заробітної плати та перевірка їх доцільності у практичному застосуванні на прикладі даних про заробітну плату СП ТОВ «Трасбалктермінал».

Для досягнення поставленої мети в дипломній роботі визначені такі завдання:

- розглянути економічну сутність розрахунків по заробітній платі;
- дослідити системи, форми та види оплати праці на підприємств;
- визначити нормативно-правову базу обліку і контролю розрахунків по заробітній платі;
- в'яснити загальну економічну характеристику підприємства ;
- дослідити документування господарських операцій підприємства по розрахункам із заробітної плати;
- проаналізувати особливості синтетичного і аналітичного обліку і контролю розрахунків по заробітній платі;
- дослідити організацію внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці;
- провести аналіз ефективності використання коштів на оплату праці;
- провести вдосконалення обліку та внутрішнього контролю.

У дипломній роботі методологічні засади регулювання обліку заробітної плати в умовах сучасного ринку розглядаються крізь призму впливу суб'єктів оплати праці на встановлення в кінцевому результаті гнучкості або жорсткості заробітної плати.

Система оплати праці і матеріального стимулювання має відповідати вимогам прискорення науково-технічного прогресу, переходу на інтенсивні методи господарювання, підвищення якості продукції.

Предметом дослідження є методика обліку оплати праці на підприємстві в сучасних умовах господарювання.

Об'єктом дослідження є система обліку та контролю оплати праці на «Трансбалктермінал».

Дослідження за обраною темою роботи проведено на «Трансбалктермінал». Основним видом діяльності компанії є зерноперевантажувальні роботи.

Підприємство зареєстровано, діє на підставі Уставу, має самостійний баланс, печатку та рахунки у банку.

Юридична адреса «Трансбалктермінал»: б, Одеська область, м. Черноморськ, вул. Сухолиманська, д.58-А Керівник: Кізлевич Ю.Ю

Методи дослідження. Для здійснення поставленої мети необхідно виконати ряд завдань:

- вивчити та систематизувати сучасні нормативні документи, регламентуючі питання оплати праці;
- проаналізувати систему організації оплати праціДокументообіг по оплаті праці на підприємстві СП ТОВ "Трансбалктермінал"
- проаналізувати облік і контроль розрахунків по різним видам оплати праці, утримань із заробітної плати та страхових внесків до СП ТОВ "Трансбалктермінал"
- виявити проблеми і внести корективи в організацію обліку розрахунків по оплаті праці працівників СП ТОВ "Трансбалктермінал"

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою для написання дипломної роботи послужили законодавчі та нормативні акти, навчально-методична література з теми дослідження, а також облікова і звітна інформація по підприємству СП ТОВ "Трансбалктермінал".

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження можна зробити наступні висновки та пропозиції.

Заробітна плата – це одна з найскладніших економічних категорій і одне з найважливіших соціально-економічних явищ. Оскільки вона, з одного боку, є основним джерелом доходів найманих працівників, основою матеріального добробуту членів їхніх сімей, а з іншого боку, для роботодавців є суттєвою часткою витрат виробництва і ефективним засобом мотивації працівників до досягнення цілей підприємства, то питання організації заробітної плати і формування її рівня разом з питаннями забезпечення зайнятості складають основу соціально-трудових відносин у суспільстві, бо включають інтереси всіх учасників трудового процесу

Правильно дібрана система заробітної плати, яка враховує особливості трудового процесу, завдання, що стоять перед конкретним робочим місцем, професією і кваліфікацією робітника, його особисті інтереси, є ефективним організаційним засобом мотивуючим фактором. Тому аналіз практики організації заробітної плати, що включає і оцінювання ефективності використовуваних форм і систем, повинен провадитися систематично і кваліфіковано. Це сприятиме підвищенню результатів виробництва, оптимальному поєднанню інтересів найманого працівника і підприємця (власника).

Звітності з обліку заробітної плати належить велика роль, тому що її показники входять до складу форм фінансової, податкової та статистичної звітності. На основі даної інформації приймаються оптимальні управлінські рішення з метою покращення загальної роботи підприємства, підвищення продуктивності праці та ефективності роботи сільськогосподарських підприємств, галузі й економіки в цілому.

Досліджуване підприємство СП ТОВ «Трансбалктермінал»:

- самостійно здійснює господарську діяльність, розпоряджається прибутком. Господарська діяльність підприємства здійснюється силами трудового колективу, по договорах. Підприємство вольне у виборі предмету договору, визначенні зобов'язань, інших умов господарських взаємин, які не суперечать чинному законодавству;

- самостійно планує свою діяльність і визначає перспективи розвитку, виходячи з реального споживчого попиту, необхідності соціального забезпечення розвитку підприємства, підвищення особистого прибутку його працівників;

- на випадок необхідності може придбати необхідні ресурси безпосередньо у виробників, в оптовій і роздрібній торгівлі, на аукціонах і у організацій матеріально-технічного забезпечення, через комерційні центри, оптові бази, громадян;

- може здавати в оренду, передавати, продавати, обмінювати з іншими підприємствами і організаціями матеріальні цінності і ресурси. Найвищий орган підприємства визначає основи і порядок списання майна з балансу;

- здійснює роботи надає послуги з цін, встановлених самостійно або на договірній основі, а у випадках, передбачених чинним законодавством, по цінах, встановлених в централізованому порядку;

- несе повну відповідальність за дотримання кредитних договорів і розрахункових дисциплін.

Документування оплати праці можна охарактеризувати як письмове свідчення про здійснення господарської операції, що надає юридичної сили даним бухгалтерського обліку.

Для документування розрахунків з оплати праці існує велика кількість документів, кожен з яких має певні особливості у його заповненні, тому при їх фіксації бухгалтеру потрібно бути дуже уважним. Варто наголосити, у зв'язку зі змінами в законодавстві, які час від часу змінюють свої вимоги щодо тих чи інших документів потрібно постійно слідкувати, для уникнення розбіжностей.

Для контролю за використанням фонду оплати праці і станом розрахунків з оплати праці з робітниками і службовцями складається Зведена відомість по розрахунках з робітниками і службовцями. Ця відомість складається на підставі показників розрахунково-платіжних відомостей за звітний місяць або Книги розрахунків з оплати праці. У відомості узагальнюються дані загалом по підприємству: про суму нарахованої оплати праці, суми оплати праці, виданої готівкою в поточному місяці, про розміри депонованої оплати праці, а також суми утримань за їх видами. За даними цієї відомості виписуються чек на одержання грошей з поточного рахунка банку, а також для одержання даних для перерахування до бюджету прибуткового податку, утриманого із заробітної плати та інші утримання. За цією самою відомістю складають довідки про використання фонду оплати праці. Підсумок нарахованої оплати праці за Зведеною відомістю звіряють з показниками Журналу ордера № 5.

На заключному етапі контролю проводиться формування пакету робочих документів щодо проведеної перевірки, а також складання звіту і надання його разом з робочою документацією керівнику. Виявлені зауваження, запитання, які з погляду контролера підлягають подальшому аналізу та обробці, формуються у вигляді робочого документу за встановленою формою.

Організований належним чином внутрішньогосподарський контроль дозволяє не лише виявляти та усувати проблеми, а й забезпечує передумови для недопущення їх у майбутньому. Дієвий контроль за використанням коштів на оплату праці дає можливість аналізувати результати праці, значною мірою сприяє зростанню продуктивності праці й зміцненню трудової дисципліни, дозволяє оперативно вносити корективи в обов'язки кожного з працівників.

Аналізуючи фонд оплати праці, було виявлено, що фонд оплати праці в 2017 році збільшився в порівнянні з минулим на 140,6 тис. грн. При цьому було виявлено, що на СП ТОВ «Трансбалктермінал» в 2017 р. була наявна перевитрата у використанні фонду заробітної плати у розмірі 74,42 тис. грн.. Питома вага фонду основної заробітної плати в 2017 році СП ТОВ «Трансбалктермінал» зменшилась із 63,72% до 66,06% у порівнянні з 2016 р.

(на 2,34). В той час, як фонд додаткової заробітної плати збільшився з 27,78% до 29,87% (на 2,9% або на 94,4тис. грн.). Також збільшились заохочувальні і компенсаційні виплати з 6,16% до 6,41% (на 0,25%).

Важливими завданнями вдосконалення розрахунків з оплати праці є:

- прискорення науково-технічного прогресу;
- механізація трудомістких робіт;
- оптимізація використання трудових ресурсів;
- зменшення втрат робочого часу.

Важливим є перебудова організації праці та її оплати з метою створення ефективного мотиваційного механізму, який ґрунтується на поєднанні економічних стимулів і соціальних гарантій. Правильно підібрана система заробітної плати, яка враховує особливості трудового процесу, завдання, що стоять перед конкретним робочим місцем, професією і кваліфікацією робітника, його особисті інтереси, є ефективним організаційним засобом і мотивуючим фактором.

Дослідження внутрішнього контролю ефективності формування витрат на оплату праці має бути спрямоване на розробку заходів, щодо використання його превентивної функції, адже на сучасному етапі в більшості випадків контроль виступає переважно реєстратором порушень (в частині трудового законодавства, бухгалтерського обліку операцій за виплатами працівникам, звітності тощо), а не інструментом їх попередження.

Отже, слід зробити висновок, що питання нарахування заробітної плати, а також податкового, бухгалтерського статистичного обліку оплати праці займають особливе місце в роботі бухгалтерії кожного підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білова Н. Військовий збір: усе, що ви хотіли знати [Електронний ресурс] : Податки та бухгалтерський облік. — 2016 — № 97. — Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/december/issue-97/article-23603.html>. — Назва з екрану.
2. Білова Н. Податковий розрахунок за формою № 1ДФ: від рядка до рядка [Електронний ресурс] : Податки та бухгалтерський облік. — 2016 — № 59. — Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/july/issue-59/article-20070.html>. — Назва з екрану.
3. Боярчук І. Компенсація за несвоєчасну виплату зарплати [Електронний ресурс] : Податки та бухгалтерський облік. — 2017 — № 7. — Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/january/issue-07/article-24688.html>. — Назва з екрану.
4. Вербило, О. Ф. Удосконалення обліку праці та її оплати / О. Ф. Вербило, Л.В. Мельянцева // Бухгалтерія в сільському господарстві. — 2010. — № 17. — С. 25—29.
5. Вороная Н. Правове регулювання оплати праці [Електронний ресурс] : Податки та бухгалтерський облік. — 2016 — № 50. — Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/june/issue-50/article-18967.html>. — Назва з екрану.
6. Вороная Н., Чернишова Н., Ушакова Л., Боярчук І. Прийняття на роботу [Електронний ресурс] : Податки та бухгалтерський облік. — 2017 — № 16. — Режим доступу: <https://i.factor.ua/journals/nibu/2017/february/issue-16/article-25322.html> — Назва з екрану.
7. Вороная Н., Чернишова Н., Ушакова Л., Боярчук І. Санкції за порушення законодавства про працю [Електронний ресурс] : Податки та бухгалтерський облік. — 2017 — № 16. — Режим доступу: <https://i.factor.ua/journals/nibu/2017/february/issue-16/article-25322.html> — Назва з екрану.

8. Гуль Т. Унікаємо індексації: шляхи вирішення [Електронний ресурс] : Податки та бухгалтерський облік. — 2017 — № 7. — Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/january/issue-07/article-24688.html>. — Назва з екрану.
9. Дмитрук М. Неподаткові відрахування із заробітної плати.//Заробітна плата. — 2014 р. — № 4. — с. 67.
10. Зайченко О.І., Кузнецова В.І. Управління людськими ресурсами: навч. пос. /за наук. ред. О.І. Зайченко. Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», 2015. – 232 с.
11. Інструкція зі статистики кількості працівників [Електронний ресурс] : затв. Наказом Держ. комітету із статистики України від 28.09.2005 р. № 286. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1442-05>. — Назва з екрану.
12. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04>. — Назва з екрану.
13. Інструкція про порядок ведення трудових книжок на підприємствах, в установах і організаціях [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва праці України, М-ва юстиції України, М-ва соціального захисту населення України від 29 липня 1993 р. № 58. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0110-93>. — Назва з екрану.
14. Класифікатор професій ДК 003:2010 [Електронний ресурс] : затв. Наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327. — Режим доступу: http://www.kadrovik01.com.ua/dk_01_11_2010.html. — Назва з екрану.
15. Коваленко Є.Ю. Людські ресурси та особливості сучасного управління [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream.pdf>. — Назва з екрану.
16. Кодекс законів про працю України : [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/322-08>. — Назва з екрану.

17. Крамаровский Л.М. Ревизия и контроль: Учебник для студентов вузов, обучающихся по спец. "Бух. учет и анализ хоз. деятельности". — М.: Финансы и статистика, 1988. — 300 с.
18. Методичні рекомендації щодо запровадження погодинної оплати праці та дотримання мінімальних годинних гарантій в оплаті праці [Електронний ресурс] : затв. Наказом Мінпраці України від 16.04.99 р. № 69. — Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN994.html. — Назва з екрану.
19. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 30.11.99 р. №291. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>). — Назва з екрану.
20. Податковий кодекс України : [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. — Назва з екрану.
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0027-00>. — Назва з екрану.
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 26 «Виплати працівникам» [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 28.10.2003 р. № 601. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>. — Назва з екрану.
23. Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку [Електронний ресурс] : затв. наказом М-ва фінансів України від 24.05.95 р. №88. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>. — Назва з екрану.
24. Порядок оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів роботодавця [Електронний ресурс] : затв. постановою Кабінету міністрів України від 26.06.2015 р. № 440. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/440-2015-%D0%BF>. — Назва з

- екрану.
25. Порядок числення середньої заробітної плати [Електронний ресурс] : затв. Постановою Кабінету міністрів України від 08.02.95 р № 100. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/100—95—%D0%BF>. — Назва з екрану.
  26. Пошерстник Е.Б., Пошерстник Н.В. Заработная плата в современных условиях. — М.: Финансы и статистика, 2002.
  27. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV. — Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996—14. — Назва з екрану.
  28. Про визначення та застосування мінімальної заробітної плати в погодинному розмірі [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 05.05.2010 р. № 330. — Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP100330.html. — Назва з екрану.
  29. Про відпустки : [Електронний ресурс] закон України від 15.11.96 р. № 504/96–ВР. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80>. — Назва з екрану.
  30. Про Державний бюджет України на 2017 р.: [Електронний ресурс] закон України від 21.12.2016 р. №1801. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1801-19>. — Назва з екрану.
  31. Про державну статистику : [Електронний ресурс] закон України від 13.07.2000 р. № 1922. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. — Назва з екрану.
  32. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і витратами, обумовленим народженням і похованням : [Електронний ресурс]. закон України від 18.01.2001 р. № 2240-III — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2240—14>. — Назва з екрану.
  33. Про затвердження документів, що застосовуються у процесі виконання бюджету [Електронний ресурс] : наказ М-ва фінансів України від 28.01.2002

- р. № 57 — Режим доступу: <http://www.interbuh.com.ua/ru/documents/oneregulations/1711>. — Назва з екрану.
34. Про затвердження Переліку типових документів [Електронний ресурс] : наказ Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України від 20.07.1998 р. № 41 — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0576-98>. — Назва з екрану.
35. Про затвердження типових форм первинного обліку особового складу [Електронний ресурс] : наказ М-ва статистики України від 27.10.1995 р. № 277.— Режим доступу: http://hrliga.com/index.php?module=norm_base&op=view&id=261. — Назва з екрану.
36. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці [Електронний ресурс] : наказ Державного комітету статистики України від 05.12.2008 р. № 489. — Режим доступу: http://bs—staff.com.ua/pages_news/p_new_doc.html. — Назва з екрану.
37. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : [Електронний ресурс] закон України від 08.07.2010 р. № 2464—VI. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>. — Назва з екрану.
38. Про колективні договори і угоди : [Електронний ресурс] закон України від 01.07.93 р. № 3356—ХП. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>. — Назва з екрану.
39. Про оплату праці : [Електронний ресурс] закон України від 24.03.95 р. № 108/95-ВР. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>. — Назва з екрану.
40. Про розрахунок середньої заробітної плати [Електронний ресурс] : лист М-ва праці і соціальної політики України від 02.04.08 р. № 159/020/99-08 — Режим доступу: <http://www.balance.ua/ua/download/balance/084021.pdf>. — Назва з екрану.
41. Соломіна М. Зарплата у Звіті з ЄСВ [Електронний ресурс] : Податки та бухгалтерський облік. — 2016 — № 53. — Режим доступу:

<https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/july/issue-53/article-19214.html>. —

Назва з екрану.

- 42.Ткаченко Н.М. Бухгалтерський та фінансовий облік на підприємствах України: Підручник для студ. вузів екон. спец. — 8—те вид. допов. й перероб. —К.:А.С.К, 2008. —926 с.
- 43.Ушакова Л. «Трудова» доплата до мінзарплати: крок за кроком [Електронний ресурс] : Податки та бухгалтерський облік. — 2017 — № 7. — Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/january/issue-07/article-24688.html>. — Назва з екрану.
- 44.Ушакова Л. Розрахлуємо лікарняні [Електронний ресурс] : Податки та бухгалтерський облік. — 2017 — № 14. — Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/february/issue-14/article-25231.html> — Назва з екрану.
- 45.Ушакова Л. Розрахлуємо середньоденну заробітну плату [Електронний ресурс] : Податки та бухгалтерський облік. — 2017 — № 14. — Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/february/issue-14/article-25231.html> — Назва з екрану.
- 46.Федченко Т. Негрошовий дохід: оподатковуємо та відображаємо у формі № 1ДФ [Електронний ресурс] : Податки та бухгалтерський облік. — 2016 — № 97. — Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/december/issue-97/article-23603.html>. — Назва з екрану.
- 47.Чернишова Н. Форми та системи оплати праці [Електронний ресурс] : Податки та бухгалтерський облік. — 2016 — № 50. — Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/june/issue-50/article-18967.html>. — Назва з екрану.